

Lyhyempi polku lähihoitajasta sairaanhoitajaksi

Noin puolella aloittavista sairaanhoitajaopiskelijoista on lähihoitajan tutkinto. Tämä koulutuspolku voi kuitenkin kestää jopa 6,5 vuotta. Uusi malli lomittaa opintoja ja lyhentää aikaa. Ratkaisu voi helpottaa myös työvoimapulaa ja edistää urakehitystä.

Sosiaali- ja terveysalalla opintomahdollisuudet ovat laajat ja monimuotoiset. Alan ammattilaiseksi voi opiskella useilla koulutusaloilla niin toisella asteella kuin korkeakouluissa. Myös alan jatko-opintomahdollisuuksia on runsaasti. Kuitenkin sote-alan työntekijöistä on jatkuva pula (1). Koulutusorganisaatioilta edellytetäänkin jatkuvaa opintotarjonnan, suuntautumisvaihtoehtojen ja koulutuspolkujen kehittämistä. Tavoite on, että opiskelijat hakeutuisivat sote-alan opintoihin, työllistyisivät ja pysyisivät alalla.

Yksi uusi ratkaisu on löydetty. Toisen asteen ammatillista tutkintoa suorittaville, kuten lähihoitajaopiskelijoille, voidaan tarjota mahdollisuus opiskella ammattikorkeakouluopintoja jo opintojen aikana. Näin on toimittu Turussa jo useina vuosina. Tulokset koulutuspolun lyhentämisestä ovat hyviä. Uusi malli motivoi ja sitouttaa opiskelijoita.

Selvitys Suomen sote-opintopoluista

Turun yliopiston hoitotieteen pedagogisiin opintoihin kuuluu opetusharjoittelu. Osana tätä harjoittelua kartoitettiin Suomen sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopintoja. Samalla tuotettiin väyläopintoihin liittyvää markkinointimateriaalia Varsinais-Suomen opinto-ohjajille ja koulutukseen hakijoille.

Selvityksessä tuli esiin, että ammat-

tikorkeakouluopintoja tarjotaan toisen asteen ammatillista tutkintoa opiskeleville jo monella paikkakunnalla. Opintoihin hakeutuminen ja opintojen toteutus vaihtelivat. Yhteistä kaikille polkuopinnoille on, että opinnot voidaan sisällyttää opiskelijan toisen asteen opintoihin ja hyväksi lukea myöhemmin ammattikorkeakouluopinnoissa, mikäli opiskelija jatkaa opintoja. Saman tyyppisiä kehittämisprojekteja on menossa myös mm. Ruotsissa.

Polkuja-hanke lyhentää koulutusaikaa

Ammatillisen koulutuksen laatua ja tasarvoa kehitetään Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön mittavassa kolmivuotisessa (2020–2022) Oikeusosata -ohjelmassa. Ohjelman tarkoituksena on tukea oppimisen edellytyksiä ja oppimistulosten paranemista. Samalla tuetaan esimerkiksi hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä toimintakulttuurin uudistumista. Ohjelman yhtenä osa-alueena on opiskelijoiden perustaitojen ja jatko-opintovalmiuksien vahvistamiseen tähtäävä Polkuja-hanke. Sitä koordinoi Turun kaupunki. Polkuja-hankkeella kehitetään ammatillisiin oppilaitoksiin toimintamalli perustaitojen lähtötason testaamiseen. Niille, jotka tarvitsevat, luodaan ohjattu polku perustaitojen vahvistamiseen. (2)

Turun ammatti-instituutin (TAI) väyläopintojen kehittäminen 15 opintopisteestä 35 opintopisteeseen laajuuteen on

yksi osa Polkuja-hanketta. TAI-väyläopintojen suunnittelussa keskeistä on ollut opetussuunnitelmien yhteneväisyyksien analysointi. Näin siis etsitään, mitä opintokokonaisuuksia tulisi lisätä lähihoitajaopiskelijoiden opetukseen (esim. perushoitotyö), jotta sisällöt vastaisivat ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman sisältöjä. TAI-väyläopintojen pedagogisena lähtökohtana on Turun ammattikorkeakoulussa käytössä oleva innovaatiopedagogiikka sekä osallistavan ja tutkivan oppimisen periaatteet. Keskeistä innovaatiopedagogiikassa on työelämälähtöisyys ja -yhteistyö, kansainvälisyys, yrittäjyys ja systeeminen ajattelu. (3) Osallistavalla ja tutkivalla oppimisella tarkoitetaan opiskelijan itsenäistä ja aktiivista oppimista sekä vertaisoppimista yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa. Se edellyttää opiskelijoilta vastuunottoa ja aktiivista otetta opiskeluun sekä keskinäistä tiedon jakamista. (4) Tämän tyyppinen pedagogiikka sopii hyvin erityisesti niille lähihoitajaopiskelijoille, jotka haluavat jatkaa sairaanhoitajaksi. He voivat oppia jo koulutuksensa aikana ongelmanratkaisutaitoja ja päätöksentekoa.

Polkuopinnot Turussa

Monet Turun ammatti-instituutin opiskelijat ovat jo useana vuonna suorittaneet polkuopintoja 15 opintopisteeseen laajuudessa toisen asteen opintojensa valinnaisena osana. Turun ammatti-instituutissa polkuopinnot kulkevat nimellä

TAI-VÄYLÄOPINNOT 35 op

1) Asiakaslähtöiset sosiaali- ja terveystalvet 5 op

Digistartti (1 op)
Asiakaslähtöiset sosiaali- ja terveystalvet 4 op

2) Hoitotyön perusosaaminen 9 op

Hoitotyön perusteet 7 op
Ravitsemuksen perusteet 2 op

3) Hoitotyön perusteet (harjoittelu) 6 op

4) Kolme opintojaksoa (yhteensä 15 op) seuraavista

Tutkimusmetodiikka 5 op
Naisten seksuaali- ja lisääntymisterveys 5 op
Ammattietiikka ja näyttöön perustuva toiminta terveyden edistämisessä 5 op
Sosiaalinen hyvinvointi, arki ja yhteiskunta 5 op

KUVIO 1.

TAI-väyläopinnot. Tämä kokonaisuus on koostunut kolmesta opintojaksosta (kukin 5 op) sisältäen seuraavat kurssit: 1) Tutkimusmetodiikka, 2) Naisten seksuaali- ja lisääntymisterveys, 3) Ammattietiikka ja näyttöön perustuva toiminta terveyden edistämisessä tai Sosiaalinen hyvinvointi, arki ja yhteiskunta. Jatkossa TAI-väyläopinnot 35 op -projektin myötä opiskelijoille tarjotaan aiempaa laajempi valikoima ammattikorkeakouluopintoja (Kuvio 1).

TAI-väyläopinnot 35 op -toteutus käynnistyy konkreettisesti syksyllä 2022. Lähihoitajaopintoihin haetaan normaalisti hakuprosessilla. Opiskelupaikan saaneille opiskelijoille lähetetään erillinen kirje väyläopinnoista ja niiden mahdollisuudesta. Tämän jälkeen opiskelijat ilmoittavat halukkuutensa näihin opintoihin. Hakijamäärästä riippuen päätetään kuinka suuri ryhmä voi aloittaa näissä väyläopinnoissa. Väyläopinnot toteutetaan monimuotoisesti sisältäen lähiopetusta ja -ohjausta, verkko-opintoja ja itsenäistä opiskelua. Lähiopetus ja -ohjaus toteutuvat pääsääntöisesti Turun

ammatti-instituutissa, mutta osa oppitunneista järjestetään Turun ammattikorkeakoulun tiloissa.

Väyläopinnot kannustavat ja motivoivat

Väyläopinnoilla voidaan täydentää opiskelijan osaamista. Opinnot antavat mielekkästä korkeakouluopinnoista ja niiden vaatimuksista. Samalla opiskelijat saavat valmiuksia mahdollisiin tuleviin korkeakouluopintoihin. Näin voidaan nopeuttaa korkeakoulututkintoon valmistumista, jos opiskelija hakeutuu myöhemmin ammattikorkeakouluopintoihin. Väyläopintojen tarkoituksena on myös kannustaa opiskelijoita jatkamaan opiskelua ja edistää sitoutumista sosiaali- ja terveysalaan. (5)

Jotta tästä koulutuspolusta tulee toimiva ja laadukas koulutusmuoto, on sitä arvioitava niin opetussuunnitelmatasolla, oppimistulosten kuin saatujen opiskelijajä ja opettajapalautteidenkin avulla. Yhteneväisyyden ja laadun takaamiseksi voisi olla hyvä kehittää yhteinen polkuopintojen malli. ●

LÄHTEET

- 1 Työ- ja elinkeinoministeriö. Ammattibarometri 2022 / 1. <https://www.ammattibarometri.fi/>
- 2 Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ammatillinen koulutus: Laadun ja tasa-arvon kehittämissuunnitelma 2020–2022. Esite. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-867-0>, myös <https://okm.fi/aikeusosata>
- 3 Innovaatiopedagogiikka. Turun ammattikorkeakoulu. <https://innopeda.turkuamk.fi/language/fi/innovaatiopedagogiikka/>
- 4 TAI-palku 2021–2022 15 op. Opetussuunnitelma 2021–2022. Turun ammatti-instituutti ja Turun ammattikorkeakoulu.
- 5 Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopalku. Turun ammatti-instituutti. <https://www.turkuai.fi/turun-ammatti-instituutti/opiskelijalle/opintopolut/sosiaali-ja-terveysalan-ammattikorkeakouluopalku>

MINNA KUMMUNSALO
sh, KM, THK,
TAM-opiskelija,
Kliinisen hoitotyön opettaja, VSSHP

HELI VIRTANEN
esh, TH,
dosentti, yliopisto-opettaja,
Hoitotieteen laitos, Turun yliopisto

MARJA-LIISA GUSTAFSSON
th, TH, lehtori,
Turun ammatti-instituutti

CAMILLA LAAKSONEN
th, TH,
koulutus- ja tutkimuspäällikkö,
Turun ammattikorkeakoulu

LEENA SALMINEN
th, TH, professori,
Hoitotieteen laitos,
Turun yliopisto